

Przez lądy i oceany

Nasza planeta ma kształt kuli, chociaż nasi przodkowie przez wiele setek lat sądzili, że jest płaska. Ziemia krąży wokół Słońca oraz obraca się wokół własnej osi, nazywanej osią ziemską. Jest to prosta, która przebiega przez jej środek i łączy dwa punkty na jej powierzchni – biegun północny i biegun południowy. Wskutek obracania się Ziemia ulega spłaszczeniu na biegunach. Na jej powierzchni występują zagłębienia i wzniesienia, jednak te odkształcenia są niewielkie w porównaniu z rozmiarem Ziemi i dlatego uznano, że Ziemia jest kulą. Kulisty model Ziemi to globus. Na naszej planecie przeważają oceany, między którymi rozciągają się kontynenty.

Na powierzchni globusa umieszczono dwa rodzaje przecinających się linii. To południki i równoleżniki.

Południki to linie biegnące z północy na południe i łączące biegun północny z biegunem południowym. Wszystkie południki są takiej samej długości.

Równoleżniki to linie przecinające południki pod kątem prostym. Są różnej długości i biegną ze wschodu na zachód. Najdłuższym równoleżnikiem jest równik, który przebiega w połowie odległości między biegunami. W miarę oddalania się od równika długość równoleżników maleje. Oprócz równika jeszcze cztery równoleżniki posiadają swoje nazwy. Są to zwrotnik Raka, zwrotnik koziorożca, koło podbiegunowe północne i koło podbiegunowe południowe.

Południki i równoleżniki tworzą na globusie siatkę geograficzną, która na mapie nosi nazwę siatki kartograficznej.